

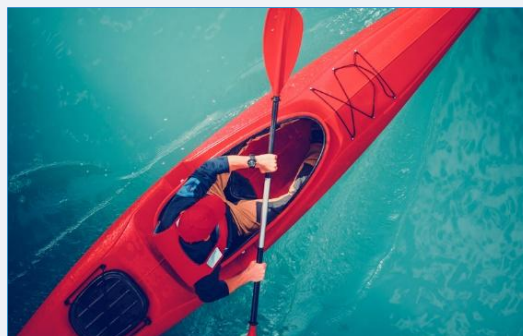
TOEKOMSTGERICHT WATERBEHEER RIJNLAND

Registratienummer: 26.011855

Aan	De verenigde vergadering	Datum	1-jul.-2026
Van	D&H	Datum	21-apr.-2026
Onderwerp	Vaststellen strategie Toekomstgericht waterbeheer Rijnland		

Portefeuillehouder: Rogier van der Sande

Voorgesteld besluit:

1. De strategienota *Toekomstgericht waterbeheer Rijnland* (bijlage 1) vast te stellen als richtinggevend kader voor een klimaatrobuust watersysteem én gebied.

Met in het bijzonder:

2. De daarin opgenomen vier uitgangspunten vast te stellen:
 - Ontwerpen vanuit 2100 – de stem van toekomstige generaties;
 - Grenzen aan het waterbeheer – schaarste als nieuwe realiteit;
 - Water en bodem als fundament;
 - Samenwerken over grenzen heen.
3. Het bijbehorende denk- en afwegingskader vast te stellen voor verdere uitwerking in aanloop naar het Waterbeheerprogramma 7.

Context

Klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen vergroten de druk op het watersysteem en het gebied. De studie *Toekomstgericht waterbeheer Rijnland* (TGWR) analyseert de effecten en verkent mogelijke maatregelen voor een toekomstgericht watersysteem én gebied. Aan de hand hiervan voerde Rijnland afgelopen jaar meer dan veertig waardevolle gesprekken met stakeholders, gericht op kennisdeling, bewustwording en het verkennen van de randvoorwaarden voor een klimaatrobuuste leefomgeving. Uw vergadering is hierin meegenomen, het meest recent tijdens de opiniërende vergadering van 25 maart 2026. De inzichten uit dit traject zijn samengebracht in de strategienota *Toekomstgericht waterbeheer Rijnland*, die dient als richtinggevend kader voor de komende jaren.

Argumenten

1.1 De robuuste strategie biedt houvast in een toekomst vol onzekerheid

Geen ideaalbeeld of aanpak van 'duizend bloemen bloeien', maar een duidelijke koers die aangeeft hoe we werken, welke afwegingen we maken en hoe we samen richting houden. De strategie blijft flexibel en aanpasbaar bij nieuwe inzichten, zodat ze actueel blijft en dient als richtinggevend kader voor een klimaatrobuust watersysteem én gebied. Via de jaarlijkse voortgangsrapportage van het Waterbeheerprogramma (WBP) monitoren en evalueren we de strategie en stellen we waar nodig bij.

1.2 Vaststelling is noodzakelijk voor doorwerking in beleid

Vaststelling van de strategienota door de VV is nodig om de resultaten op te nemen in het overdrachtdossier (eerste kwartaal 2027) en deze als bindende bouwsteen te gebruiken voor het WBP7 (tweede kwartaal 2028). Hierdoor kan Rijnland de klimaatopgaven integraal verankeren in gebiedsprocessen, investeringsagenda's en financiële kaders en daarmee consequente, samenhangende en toekomstgerichte keuzes maken.

2.1 De vier uitgangspunten maken expliciet hoe Rijnland keuzes maakt

De strategie bundelt vier bestuurlijke uitgangspunten die de rode draad vormen in alle analyses en gesprekken. Door deze uitgangspunten te combineren, ontstaat één samenhangend richtinggevend kader waarmee Rijnland prioriteiten kan stellen. De strategie geeft daarmee richting aan investeringen, beleidskaders, gebiedsontwikkelingen en samenwerking, zonder dat zij vooraf al concrete maatregelen vastlegt. Dit biedt duidelijkheid en flexibiliteit voor het bestuur, de ambtelijke organisatie en partners, en draagt bij aan de transparantie en consistentie van beslissingen.

3.1. Het denk- en afwegingskader helpt om keuzes bewust, zorgvuldig en uitlegbaar te maken

Om de uitgangspunten toepasbaar te maken in de dagelijkse praktijk werken we deze verder uit in een denk- en afwegingskader. Dit kader biedt geen vaste antwoorden of simpele ja/nee-beslissingen, maar bestaat uit een samenhangende set vragen en overwegingen die helpen om keuzes bewust, zorgvuldig en uitlegbaar te maken.

Een eerste uitwerking van dit denk- en afwegingskader is opgenomen in hoofdstuk 4. Het kader is nadrukkelijk lerend van karakter: we passen het toe in concrete casussen, evalueren het periodiek en scherpen het aan op basis van ervaringen en nieuwe inzichten.

3.2 De strategie vertaalt zich in een samenhangend pakket van acties

De strategie is uitgewerkt in een samenhangend pakket van momenteel 23 acties die het watersysteem en het gebied voorbereiden op een veranderend klimaat. Deze acties schetsen mogelijke richtingen en onderwerpen die Rijnland de komende jaren wil verkennen, maar liggen niet ter besluitvorming voor. Het gaat zowel om mogelijke maatregelen – zoals het vergroten van de betrouwbaarheid van boezemgemalen – als onderzoeken en instrumenten, zoals Waterrobuuste Landschappen en een Waterkalender, die de samenwerking met partners en de samenleving ondersteunen. Daarnaast omvat het acties gericht op houding, gedrag en sturingsinstrumenten om ontwikkelingen te monitoren en vroegtijdig te duiden. Samen laten deze acties zien wat nodig is om doelgericht en adaptief te handelen. Nadere uitwerking, afweging en besluitvorming vinden plaats via de reguliere bestuurlijke processen.

Financiën

De strategienota geeft richting aan toekomstige keuzes en investeringen in het watersysteem, maar bevat door de uiteenlopende onzekerheden geen concrete financiële voorstellen. Wel maakt de impactanalyse duidelijk, dat de kosten van het anticiperen op klimaatverandering aanzienlijk zijn. Flexibel en toekomstgericht financieel beleid is nodig om de toekomst duurzaam tegemoet te treden. De concrete uitwerking hiervan volgt in de meerjarenperspectieven en bij definitieve besluitvorming over individuele projecten, zodat het bestuur vanuit samenhang en actuele inzichten weloverwogen keuzes kan maken.

Risico's

1.1 De grootte en onzekerheid van de opgaven kunnen leiden tot bestuurlijke terughoudendheid

We weten dat doorgaan op de huidige weg leidt tot lock-ins: keuzes en ontwikkelingen die op korte termijn logisch lijken, maar Rijnland op langere termijn vastzetten in systemen die niet bestand zijn tegen toenemende klimaatopgaven, schaarste en ruimtelijke druk. Tegelijkertijd zijn de gevolgen van deze toekomstige opgaven zo groot en onzeker dat dit juist kan leiden tot bestuurlijke terughoudendheid. Door de strategienota vast te stellen, kiest de VV niet voor een pakket van harde maatregelen, maar voor een richtinggevend kader dat expliciet *hou-flex* is: adaptief, veranderbaar en in staat mee te bewegen met nieuwe inzichten, terwijl het wel de noodzakelijke richting voor de komende decennia aangeeft.

1.2 Als waterautoriteit opereren we in een complex speelveld

De vraagstukken die in TGWR centraal staan, zoals zoetwatertekort, verzilting en ruimtelijke ordening, spelen op meerdere schaalniveaus en raken vele partijen: lokaal, regionaal, nationaal en internationaal. Rijnland is daarin één van de vele spelers, maar wel een belangrijke. Tegelijkertijd zijn we in veel van deze opgaven niet de formele beslisser; onze kracht ligt in het strategisch verbinden van partijen, het agenderen van urgente thema's en het inbrengen van kennis en belangen. De wijze waarop we deze rol vervullen, verschilt per vraagstuk. Het expliciteren en positioneren van onze strategische rol vormt daarmee een belangrijk onderdeel van de strategie.

Vervolg

Na vaststelling in de VV:

- Nemen we de strategie op in het overdrachtdossier ten behoeve van de waterschapsverkiezingen (2027). Vervolgens landen de resultaten in het WBP7 (2028).
- Evalueren we de strategie periodiek om te kijken of bijstelling noodzakelijk is. Belangrijke ijkmomenten daarvoor zijn onder andere de jaarlijkse publicaties van het Deltaprogramma, het programma Zeespiegelstijging (eind 2026) en nieuwe klimaatscenario's van het IPCC en het KNMI medio 2029. Daarnaast kunnen veranderingen in provinciale, nationale of Europese wetgeving leiden tot aanpassing van de strategie.
- Geven we de bewaking en monitoring van de strategie verder vorm, onder andere via de jaarlijkse voortgangsrapportage van het WBP en de reguliere uitvoeringsprogramma's.

Bijlagen:

- I. *Strategienota Toekomstgericht waterbeheer Rijnland*